

УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИВРЕДУ И ПРАВОСУЂЕ У НОВОМ САДУ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина-

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>Одлуком Наставно–научног већа Правног факултета за привреду и правосуђе број 5/1 од 30.1.2017. године, одређена је Комисија за оцену докторске дисертације за јавну одбрану Вање Ћупина под називом „Кривична дела против имовине са елементима принуде“. Докторска дисертације је пријављена.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>Проф. др Ђорђе Ђорђевић, редовни професор, Кривичноправна ужа научна област, изабран у звање септембра 2009. године, запослен на Криминалистичко-полицијској академији, председник Комисије.</p> <p>Проф. др Милош Марковић, ванредни професор, Кривичноправна и међународноправна ужа научна област, изабран у звање 30.09.2013. године, запослен на Правном факултету за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду, ментор и члан Комисије.</p> <p>Проф. др Јелена Матијашевић Обрадовић, ванредни професор, Кривичноправна ужа научна област, изабрана у звање 21.06.2016. године, запослена на Правном факултету за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду, члан Комисије.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Вања (Милан) Ћупина</p> <p>2. Датум рођења, општина, Република: 06.05.1985. године, Цирих, Швајцарска</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе 15.09.2010. године, Правни факултет Универзитета у Новом Саду, назив мастер рада „Стратегија одбране окривљеног у кривичном поступку“</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука Ужа научна област: правне науке, кривично право</p> <p>5. Публиковани радови по категоријама:</p> <ol style="list-style-type: none">
Ћупина В. и Стефановић Н.: „Притвор“, Право, теорија и пракса, бр. 10-12/2013, стр. 81-93 (научни часопис - категоризација М 53).
Марковић М. и Ћупина В.: „Значај признања окривљеног у кривичном поступку“, Култура полиса, број 28/2015, стр. 211-226 (научни часопис-категоризација М 51).
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: „Кривична дела против имовине са елементима принуде“.

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација има укупно 387 страна. Она се састоји од уводног дела, шест поглавља, закључних разматрања, списка коришћене литературе, прописа и електронских извора, прилога и 12 табела (шема) који обогаћују садржај рада и доприносе његовом бољем разумевању. За израду дисертације је коришћено укупно 278 рефернци, које чине монографски научни радови, уџбеници, зборници радова, научни чланци и студије, као и домаћи и страни законски прописи и судска пракса.

УВОД**Глава прва****КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ИМОВИНЕ**

1. Уводна разматрања
2. Имовина као заштитни објект
3. Постојање одређене намере код кривичних дела против имовине
4. Постојање умишљаја код имовинских кривичних дела
5. Гоњење за кривична дела против имовине
6. Подела кривичних дела против имовине

Глава друга**ИМОВИНСКА КРИВИЧНА ДЕЛА СА ЕЛЕМЕНТИМА ПРИНУДЕ****КРОЗ ПРАВНУ ИСТОРИЈУ**

1. Општа историја
  1. Уводна разматрања
  2. Хамурабијев законик
  3. Имовинска кривична дела са елементима принуде у римском праву
  4. Руска правда
  5. Псковска судна грамота
  6. Салијски закон
  7. Винодолски закон
  8. Constitutio criminalis Carolina

2. Национална историја

1. Уводна разматрања
2. Душанов законик
3. Кривично право Србије за време Првог српског устанка (1804-1813) Закон проте Матеје Ненадовића и Карађорђево законик
4. Казнителни законик за Књажевство Србију
5. Кривични законик за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
6. Кривични закон Федеративне Народне Републике Југославије из 1951. године
7. Кривични закон Републике Србије из 1977. године

Глава трећа

УПОРЕДНОПРАВНИ ПРИКАЗ ИМОВИНСКИХ КРИВИЧНИХ ДЕЛА

СА ЕЛЕМЕНТИМА ПРИНУДЕ

1. Уводна разматрања
2. Кривични законик Русије
3. Кривични законик Савезне Републике Немачке
4. Кривични законик Швајцарске
5. Кривични законик Краљевине Шведске
6. Кривични закон Канаде
7. Кривични законик Румуније
8. Кривични законик Грчке
9. Казнени закон Републике Хрватске
10. Кривични законик Републике Македоније
11. Кривични законик Црне Горе
12. Казенски законик Републике Словеније
13. Кривични закони Босне и Херцеговине, Републике Српске и Дистрикта Брчко
  1. Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине
  2. Кривични закон Републике Српске
  3. Кривични закон Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

Глава четврта

ИМОВИНСКА КРИВИЧНА ДЕЛА СА ЕЛЕМЕНТИМА ПРИНУДЕ

У НАШЕМ ПОЗИТИВНОМ ЗАКОНОДАВСТВУ

1. Кривично дело разбојничка крађа из члана 205 Кривичног законика
  1. Уводна разматрања
  2. Кривично дело крађе у Кривичном закону Републике Србије
  3. Кривично дело тешке крађе из члана 204 Кривичног законика
  4. Радња кривичног дела разбојничке крађе из члана 205 Кривичног законика
  5. Својство учиниоца и виност учиниоца кривичног дела разбојничке крађе
  6. Тежи (квалификовани) облици кривичног дела разбојничке крађе
    1. Први тежи облик
    2. Други тежи облик
    3. Трећи тежи облик
      1. Организовани криминалитет
2. Кривично дело разбојништва из члана 206 Кривичног законика
  1. Уводна разматрања
  2. Однос кривичног дела разбојништва и разбојничке крађе
  3. Радња кривичног дела разбојништва
  4. Својство учиниоца и виност учиниоца кривичног дела разбојништва
  5. Саизвршилаштво код разбојништва
  6. Тежи облици кривичног дела разбојништва
    1. Први тежи облик
    2. Други тежи облик
  7. Привилеговани (лакши) облик разбојништва
  8. Тешко убиство при разбојничкој крађи и разбојништву из члана 114 тачка 4 Кривичног законика
    1. Кривичноправна заштита живота
    2. Кривично дело убиства из члана 113 Кривичног законика

3. Кривично дело тешко убиство из члана 114 кривичног законика
4. Убиство при извршењу разбојништва или разбојничке крађе
5. Однос тешког убиства при извршењу кривичног дела разбојништва или разбојничке крађе из члана 114 тачка 4 Кривичног законика и тешког убиства из користољубља из члана 114 тачка 5 Кривичног законика
9. Предлог *de lege ferenda* за увођење још једног тежег облика кривичног дела разбојништва и разбојничке крађе
10. Продужено кривично дело и разбојништво
3. Кривично дело изнуде из члана 214 Кривичног законика
  1. Битни елементи и обележја кривичног дела изнуде
  2. Својство и виност учиниоца кривичног дела изнуде
  3. Тежи облици кривичног дела изнуде
    1. Први тежи облик
    2. Други тежи облик
    3. Трећи тежи облик
    4. Четврти тежи облик кривичног дела изнуде
  4. Однос кривичног дела изнуде и кривичног дела разбојништва
  5. Изнуда као продужено кривично дело
4. Кривично дело уцене из члана 215 Кривичног законика
  1. Битни елементи и обележја кривичног дела уцене
  2. Својство и виност учиниоца кривичног дела уцене
  3. Уцена као продужено кривично дело
  4. Тежи облици кривичног дела уцене
    1. Први тежи облик
    2. Други тежи облик дела
    3. Трећи тежи облик дела
    4. Четврти тежи облик дела
  5. Однос кривичног дела изнуде и кривичног дела уцене
  6. Уцена *de lege ferenda*

КРИМИНОЛОШКИ АСПЕКТИ ИМОВИНСКИХ КРИВИЧНИХ ДЕЛА**СА ЕЛЕМЕНТИМА ПРИНУДЕ**

1. Насилнички криминалитет
2. Имовински криминалитет
3. Имовински деликти физичког насиља
  1. Узроци имовинских деликата физичког насиља и типологија деликвената

Глава шеста**КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ИМОВИНЕ СА ЕЛЕМЕНТИМА ПРИНУДЕ****У СУДСКОЈ ПРАКСИ****ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА****ПРИЛОЗИ****ЛИТЕРАТУРА**

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У **уводном делу** рада дефинисан је предмет, циљ, програмске фазе и метод истраживања. Такође, у уводном делу рада постављене су једна основна и две посебне хипотезе истраживања. Основна хипотеза гласи: Кривична дела против имовине са елементима принуде су најтежа имовинска кривична дела. Прва посебна хипотеза гласи: Разбојништво је у домаћој судској пракси најзаступљеније имовинско кривично дело са елементима принуде. Друга посебна хипотеза гласи: Казнена политика судова у погледу имовинских кривичних дела са елементима принуде је изузетно блага, јер судови максимално користе институт ублажавања казне код ових кривичних дела. Ова хипотеза је базирана на истраживању казнене политике судова у погледу имовинских кривичних дела са елементима принуде, кроз анализу пресуда Основног суда у Новом Саду, које су донете у кривичним поступцима вођеним због извршења кривичних дела разбојничке крађе, разбојништва, изнуде и уцене.

У уводном делу рада указано је на оправданост предметног истраживања како са научног, тако и са друштвеног аспекта. Поред наведеног, у уводном делу представљена је структура докторске дисертације.

При изради докторске дисертације коришћена је методологија која одговара природи питања која се у раду истражују. Тако је у првом реду, приликом историјскоправне анализе кривичних дела против имовине са елементима принуде коришћен историјски метод. Код упоредноправног приказа имовинских кривичних дела са елементима принуде коришћен је упоредноправни или компаративни метод. У оквиру кривичноправне анализе кривичних дела са елементима принуде у нашем позитивном законодавству коришћен је нормативни метод, као и метод анализе и тумачења података. На послетку, приликом анализе статистичких података о заступљености имовинских кривичних дела са елементима принуде на територији Републике Србије у периоду од 2010. до 2015. године, коришћен је статистички метод.

Уводни део докторске дисертације даје основне и опште податке о појму, предмету, циљу, методологији која ће бити коришћена, друштвеној и научној оправданости истраживања теме кривичних дела против имовине са елементима принуде, као и о структури будућег излагања.

У **првом делу** докторске дисертације дат је глобални осврт на кривична дела против имовине, која су систематизована у оквиру XXI главе Кривичног законика. У овом делу рада наведена су основна обележја и елементи кривичних дела против имовине, обрађен је појам имовине као заштитног објекта ове групе кривичних дела, а на крају овог дела рада приказана је подела имовинских кривичних дела. Имајући у виду природу, сложеност и значај предмета докторске дисертације, као и логику истраживања, овај део рада се показује као неизоставан и неминован, будући да се бави основним карактеристикама кривичних дела против имовине, тј. групом кривичних дела у која спадају и дела која су постављена као предмет истраживања овог рада.

У **другом делу** рада кандидаткиња је представила историјски осврт на имовинска кривична дела са елементима принуде кроз општу и националну правну историју. У том смислу, приказан је историјски развој ових кривичних дела у свету кроз анализу најзначајних правних споменика опште историје као што су: Хамурабијев законик, Псковска судна грамота, Руска правда, Винодолски закон, Салијски закон итд. Историјски развој имовинских кривичних дела са елементима принуде кроз српску правну историју обухватио је анализу најважнијих правних извора из националне правне историје. Тако је у првом реду анализиран Душанов законик, који је за учиниоце насилних имовинских кривичних дела предвиђао сурове казне: ухваћен разбојник је вешан стрмоглавце, село у коме су разбојници ухваћени је расељавано, а господар села је прво морао да надокнади штету коју су разбојници причинили, а потом је кажњаван као и они. Осим Душановог законика, анализирани су и Карађорев закон, Закон проте Матеје Ненадовића, Казнителни законик за Књажевство Србију, Кривични законик за Краљевину СХС, Кривични закон ФНРЈ из 1951. године, те Кривични закон Републике Србије из 1977. године.

Трећи део рада посвећен је упоредноправном приказу имовинских кривичних дела са елементима принуде. У овом делу, кандидаткиња је представила одредбе кривичних закона Немачке, Русије, Швајцарске, Шведске, Канаде, Румуније, Грчке, Хрватске, Словеније, Македоније, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Републике Српске и дистрикта Брчко. На основу упоредноправне анализе, сагледана су различита решења у страним кривичним законодавствима у погледу законског регулисања имовинских кривичних дела са елементима принуде и то како у земљама европскоконтиненталног правног подручја тако и у земљама англосаксонског правног подручја.

У **четвртном делу** докторске дисертације анализирана су кривична дела против имовине са елементима принуде у нашем позитивном кривичном законодавству. У овом делу рада кандидаткиња је извршила анализу кривичних дела разбојничке крађе, разбојништва, изнуде и уцене, тако што је приказала обележја и битне елементе сваког кривичног дела понаособ, основне и теже облике ових кривичних дела, као и привилеговани облик кривичног дела разбојништва, као једини лакши облик код ове врсте кривичних дела који предвиђа члан 206 став 5 Кривичног законика. Овде је кроз међусобан однос имовинских кривичних дела са елементима принуде,

кандидаткиња на свеобухватан и исцрпан начин објаснила сличности и разлике између ове врсте кривичних дела и на тај начин указала на проблеме разграничења присутне у домаћој судској пракси, посебно када је реч о односу кривичних дела разбојништва и изнуде. Поред тога што је кандидаткиња указала на дилеме у судској пракси везане за разграничење имовинских кривичних дела са елементима принуде, иста је навела и корисне смернице које могу бити од помоћи свима који се у пракси баве кривичним правом.

Значај овог дела рада се огледа у детаљној анализи кривичноправних одредаба којима су регулисана кривична дела против имовине са елементима принуде. У том смислу, дати су и предлози *de lege ferenda*, који имају за циљ унапређење заштите имовине грађана од вршења насилних имовинских кривичних дела. Тако је предложено да се у некој од наредних новела Кривичног законика, уведе још један тежи облик кривичног дела разбојничке крађе и разбојништва, који се везује за постојање квалификаторне околности која се састоји у употреби оружја или опасног оруђа при извршењу кривичног дела разбојничке крађе или разбојништва.

Када је у питању кривично дело уцене, кандидаткиња је предложила да се забрана ублажавања казне прошири и на теже облике кривичних дела уцене из става 2 и 3 члана 215 Кривичног законика, полазећи од чињенице да је одредбом члана 57 став 2 Кривичног законика, прописана забрана ублажавања казне за квалификоване облике кривичног дела изнуде из члана 214 став 2 и 3 Кривичног законика. Овакав предлог *de lege ferenda*, кандидаткиња је поткрепила чињеницом да су кривична дела изнуде и уцене сродна кривична дела, односно да је уцена у суштини посебан облик изнуде и да је у интересу остваривања циљева специјалне и генералне превенције потребно проширити забрану ублажавања казне и за теже облике кривичног дела уцене из члана 215 став 2 и 3 Кривичног законика, посебно имајући у виду велику друштвену опасност овог кривичног дела и тежину последица које оно производи. Поред наведеног, кандидаткиња је сагласна са ауторима који указују на потребу да се у некој од наредних измена и допуна Кривичног законика, код кривичног дела уцене термин „открити“ замени термином „изнети“ нешто што би шкодило части или угледу, имајући у виду да поједини теоретичари сматрају да се открити може само нешто што реално постоји, па би сходно томе, кривично дело уцене подразумевало претњу искључиво истинитим чињеницама. Такође је кандидаткиња сагласна и са предлогом за увођење још једног тежег облика кривичног дела уцене, које би подразумевало да се учинилац кривичног дела уцене послужи тајним подацима које је сазнао у вршењу свог позива. На крају, кандидаткиња је указала и на неопходност што рестриктивније примене института опортунитета, тј. одлагања кривичног гоњења када је у питању кривично дело уцене из члана 215 став 1 Кривичног законика. Наиме, иако одредба члана 283 Законика о кривичном поступку омогућава примену овог начела код основног облика кривичног дела уцене, с обзиром на забрањену казну (казна затвора од шест месеци до пет година), кандидаткиња је истакла да примени овог института код кривичног дела уцене треба приступити са посебним опрезом, имајући у виду да се овде ради о тешком имовинском делу са елементима принуде, те да примени опортунитета има места само у таквим случајевима у којима на страни учиниоца постоји низ нарочито олакшавајућих околности, које његову примену чине оправданим.

У овом делу рада, кандидаткиња је размотрила и могућност испољавања појединих института из општег дела кривичног права код кривичних дела разбојничке крађе, разбојништва, изнуде и уцене, као што су: стицај, покушај, продужено кривично дело, радња и последица, виност, саизвршилаштво и др.

Пети део докторске дисертације посвећен је криминолошким аспектима имовинских кривичних дела са елементима принуде. Наиме, кандидаткиња је у овом делу рада представила сумаран приказ криминолошких аспеката имовинских кривичних дела са елементима принуде, имајући у виду да је приоритет дат анализи кривичноправних аспеката ове врсте кривичних дела. Тако је на почетку петог дела рада указано на основне карактеристике насилничког криминалитета, имајући у виду двојаку правну природу имовинских деликата са елементима насиља, да се са једне стране овим деликтима напада имовина, а са друге стране права и слободе грађана. Потом је кандидаткиња представила најзначајније карактеристике имовинског криминалитета и на крају представљена су основна обележја имовинских деликата са елементима насиља, њихови узроци и типологија деликвената.

У шестом делу рада анализирана је казнена политика у погледу имовинских кривичних дела са елементима принуде, кроз анализу пресуда Основног суда у Новом Саду, које су донете у кривичним поступцима вођеним због извршења кривичних дела разбојничке крађе, разбојништва, изнуде и уцене. На основу анализе примера из судске праксе, кандидаткиња је дошла до закључка да је казнена политика судова у погледу ове врсте кривичних дела неоправдано блага, да судови када год им то омогућавају одредбе Кривичног законика прибегавају коришћењу института ублажавања казне, што се све негативно рефлектује на остваривање циљева специјалне и генералне превенције као и на сузбијање овако тешких кривичних дела којима се не напада само имовина, већ и права и слободе грађана.

На крају, у оквиру закључног разматрања, кандидаткиња је изнела закључна разматрања у односу на предмет истраживања.

У последњем делу рада, тзв. прилогу, кандидаткиња се бави статистичким показатељима. Приказани су статистички подаци Републичког завода за статистику о броју пријављених и осуђених пунолетних учинилаца кривичних дела против имовине са елементима принуде на територији Републике Србије у периоду од 2010. до 2015. године.

Овај део је од значаја јер даје слику о заступљености имовинских кривичних дела са елементима принуде у укупном броју извршених имовинских кривичних дела на територији Републике Србије у периоду од 2010. до 2015. године.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У оквиру закључних разматрања, кандидаткиња је формулисала закључке до којих је дошла проучавајући кривична дела против имовине са елементима принуде са кривичноправног и криминолошког аспекта.

Приликом анализе предмета истраживања, кандидаткиња је приоритет дала анализи кривичноправних аспеката ове врсте кривичних дела. Међутим, кандидаткиња је предмет истраживања посматрала и кроз криминолошке аспекте и на тај начин овај рад садржи свеобухватан приказ ове комплексне области.

Имовина је веома значајна друштвено-економска категорија и као таква одувек је уживала правну заштиту. Заштита имовине остварује се пре свега нормама грађанског и привредног права, док кривичноправна заштита долази у обзир тек у случајевима када се заштита имовине не може обезбедити нормама других грана права. Међутим, иако има секундарни карактер, кривичноправна заштита имовине се показује као најефикаснији и најсигурнији инструмент заштите, тј. као „чувар“ свих осталих облика заштите.

Међу кривичним делима против имовине, веома важно место заузимају дела која се врше уз употребу принуде, тзв. насилна имовинска кривична дела. То су кривична дела разбојничке крађе, разбојништва, изнуде и уцене. Ова кривична дела због начина извршења увек изазивају велико непокојство и страх код грађана. С обзиром на начин извршења и тежину последица које производе, насилна имовинска кривична дела одликују се већим степеном друштвене опасности у односу на сва друга имовинска кривична дела.

Историјска анализа кривичних дела против имовине са елементима принуде, показала је да су ова кривична дела била позната у најстаријим правним споменицима опште и националне историје, посебно када је реч о кривичним делима разбојничке крађе и разбојништва. Анализирајући домаће изворе кривичног права, кандидаткиња је прво указала на релевантне одредбе Душановог законика које се односе на кривична дела против имовине са елементима принуде. Наиме, Душанов законик, као наш најдрагоценији правни споменик средњег века, предвиђао је веома сурове казне за професионалне разбојнике. Наиме, законик је предвиђао казну вешања за ухваћеног разбојника, затим немогућност помиловања разбојника који је ухваћен на делу, а за случај да нема хватања на делу, осумњичени за разбојништво подвргаван је божијем суду-железу. Такође, законик је предвиђао и широку колективну одговорност, па је тако одговоран господар села где се разбојништво десило, цело село, старешине катуна и градова. Осим наведеног, законик је садржавао и одредбе којима се забрањивала судијска изнуда, као и изнуда према трговцима на путу или уопште према онима који робом тргују.

Карађорђеви закон је прописивао кривично дело разбојништва, у члану 35 који је инкриминисао одлазак у хајдуке и „харање браће своје“. Закон је прописивао да се ухваћени разбојник има предати суду, који ће га поред обавезивања да надокнади штету коју је причинио кривичним делом, осудити и на телесну казну: пребијања ногу и руку и разапињања на точак. Такође, Карађорђеви закон је познавао и један специфичан облик кривичног дела изнуде, прописујући да ће се старешина казнити казном губитка власти, ако би за кулук себи задржао од војске село или више села.

Казнителни законик за Књажевство Србију из 1860. године, као један од најважнијих споменика прво Кнежевине, а доцније и Краљевине Србије, прописивао је кривична дела разбојништва, изнуде, те кривично дело разбојничке крађе као посебан облик кривичног дела разбојништва. Такође, у параграфу 248 законик је прописивао посебан облик кривичног дела изнуде, који у суштини представља кривично дело уцене или шантаже или „уцењивачке изнуде“, како је ово дело назвао професор Тома Живановић. Законик је предвиђао строге казне за учиниоце ових кривичних дела. О томе колики значај је Казнителни законик придавао имовинским кривичним делима са елементима принуде сведочи и чињеница да је овим делима посветио XXIV главу која носи назив: „о разбојничеству, ајдуковању и насилном изнуђивању“.

Каснији извори нашег кривичног материјалног права, такође су прописивали кривична дела против имовине са елементима принуде. Реч је о Кривичном законнику за Краљевину СХС из 1929. године, Кривичном законнику ФНРЈ из 1951. године и Кривичном закону Републике Србије из 1977. године.

Упоредноправна анализа страних кривичних законодавстава показала је да ова кривична дела имају универзални карактер, имајући у виду да сви кривични закони који су били предмет ове анализе, међу кривичним делима против имовине предвиђају и она дела која се врше употребом принуде. Упоредноправни приказ имовинских кривичних дела са елементима принуде, послужио је кандидаткињи да сагледа позитивна законска решења у појединим страним законодавствима, те да у том смислу стави предлог да се у наше кривично законодавство инкорпоришу нека од тих решења. Тако је кандидаткиња проучавајући решења из кривичних закона Русије, Немачке, Хрватске и Македоније, предложила да се у некој од наредних новела Кривичног законика, уведе још један тежи облик кривичног дела разбојничке крађе и кривичног дела разбојништва. Реч је о тзв. „оружаном

разбојништву“, где би употреба оружја или опасног оруђа при извршењу кривичних дела разбојничке крађе или разбојништва представљала квалификаторну околност. Овај предлог је оправдан, посебно када се има у виду да се велики број кривичних дела разбојничких крађа и разбојништва врши уз употребу оружја или опасног оруђа.

Такође, кандидаткиња је у раду изнела и неколико предлога *de lege ferenda*, у односу на кривично дело уцене, у циљу реформе нашег кривичног законодавства ради остваривања што ефикасније заштите грађана од вршења овако тешког имовинског кривичног дела са елементима принуде.

Кандидаткиња се у раду критички осврнула на примену конструкције продуженог кривичног дела код имовинских кривичних дела са елементима принуде, закључујући да је код ове врсте кривичних дела неоправдано примењивати ову правну конструкцију. Наиме, иако у судској пракси преовладава супротан став, кандидаткиња сматра да због тежине, велике друштвене опасности ових дела, те чињенице да се овим делима не повређује само имовина, већ и права и слободе грађана, као једне од највиших вредности сваког човека, код кривичних дела разбојничке крађе, разбојништва, изнуде и уцене треба избегавати примену конструкције продуженог кривичног дела.

Када је у питању анализирање криминолошких аспеката кривичних дела против имовине са елементима принуде, кандидаткиња закључује да се веома мали број криминолога бави темом имовинског криминалитета, истичући да је то потпуно несхватљиво када се има у виду велика заступљеност имовинског криминалитета у укупној маси савременог криминалитета.

На основу извршене анализе казнене политике судова у односу на кривична дела против имовине са елементима принуде, кандидаткиња закључује да је казнена политика судова веома блага када су у питању овако тешка имовинска кривична дела, те да судови махом прибегавају ублажавању казне, када год им то одредбе Кривичног законика дозвољавају, што се свакако негативно одражава на сузбијање ових кривичних дела и на остваривање циљева како генералне тако и специјалне превенције.

Статистички подаци о броју извршених имовинских кривичних дела са елементима принуде на подручју Републике Србије у периоду од 2010. до 2015. године, сведоче о томе да је разбојништво најзаступљеније имовинско кривично дело са елементима принуде у нашој земљи. Посматрајући ове податке, кандидаткиња је дошла до закључка да је кривично дело разбојништва у пракси далеко заступљеније од кривичних дела разбојничке крађе, изнуде и уцене. Посебно је слаба заступљеност кривичног дела уцене, па је тако, у 2010. години на територији Републике Србије, због извршења овог кривичног дела осуђено свега 9 особа, у 2011. години 7 особа, у 2012. години 8 особа, у 2013. години 13 особа, у 2014. години 8 особа, а у 2015. години 10 особа. Међутим, треба указати да велики број извршених уцена остаје у оквиру „тамне бројке криминалитета“, будући да оштећени махом не пријављују ова дела из страха да ће њихове тајне бити откривене, а њихов углед и част компромитовани.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Анализа и тумачење резултата истраживања је јасно, студиозно и оригинално. Стручна и научна анализа обухвата све кључне аспекте од значаја за проблематику истраживања. Истраживање кривичних дела против имовине са елементима принуде карактерише потребан квалитет у садржинском и структурном смислу, али и у погледу стила и јасноће излагања. Сprovedено емпиријско истраживање је у складу са свим методолошким захтевима, а оно се посебно одликује аутентичношћу, обухватношћу и апликативношћу.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Дисертација је у потпуности урађена по методологији, плану и садржају који је дат у пријави теме и који је одобрен у поступку оцене подобности кандидата и теме докторске дисертације.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи све битне елементе предвиђене за овакву врсту радова.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Оригиналност и допринос докторске дисертације се огледа у томе што ће иста бити незаобилазно разматрана и коришћена у будућности, било да се ради о правној теорији, посебно у новим законским решењима и код примене у пракси и оцене ефеката деловања законских решења у заштити имовине грађана од насилних имовинских кривичних дела.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Ова дисертација нема недостатака који би битно умањили њену вредност.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

Имајући у виду предмет и циљ докторске дисертације, значај и актуелност истраживања, његов обим и домет, као и методолошки приступ истраживању, њен хипотетички оквир и потврђеност хипотеза, као и научни допринос теорији и пракси, Комисија предлаже Наставно-научном већу Правног факултета за привреду и правосуђе у Новом Саду да прихвати извештај о позитивној оцени докторске дисертације кандидаткиње **Вање Ћупине**, под насловом „**Кривична дела против имовине са елементима принуде**“ и предложи Сенату Универзитета Привредна академија у Новом Саду да се исти усвоји и одобри јавна одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Проф. др Ђорђе Ђорђевић, председник Комисије

2. Проф. др Милош Марковић, члан и ментор

3. Проф. др Јелена Матијашевић Обрадовић, члан

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.